

3-8-2009

המודד לבוררות מוסכמת בשירות הציבור

בודדות מוסכמת (ב"מ) 1/05

- בעניין:
 1. ופ"ד העובדים במכון הגיאולוגי
 2. אריגוד סגל המחקר, והוצאותיו הכספיות הכספיות החדרת.

התובע

ג ג ז

מדינת ישראל

הגتابעת

בפני:
 ט"י' ד בחוץ אודרי, יי"ג
 ט"י' ד שלמה נוברמן
 ט"י' ד חיים קלזונט

בשם התובעים:
 ט"י' ד מיה פיי-אלתרמן
 ט"י' ד דנה מניה
 בשם הגتابעת:

פסק בוררותט"י' ד שלמה נוברמן וט"י' ד חיים קלזונט

1. עניינה של התביעה שלפנינו הוא דרישות ותוועדים להחיל שיטת שכר עיזוז על עובדי המחקר של המכון הגיאולוגי (להלן - המכון), שהינו יוזמת טmur במשרד התשתיות הלאומית. עובדי המחקר במכוון, המתוים כ- 40 אש, הם אקדמאים, המודרגים בידוג עובדי מחקר. גם בענין חואר ד"ר, נשאי דרגות מריצה, מרצה בכיר, פרופטור מן המניין ופרופסור אחר. מאז שנת 1965 צמודים עובדי המחקר לוביות חזקיהו המכון, בידוג ובתנאי השירות שלהם, להזקיי משרד הביטחון, כאשר אלה אמורים לדירוג ולתנאי השירות של הסגל האקדמי במוסדות להשכלה גבוהה.

2 בראשית שנת 1993 הגיעו הסתדרות הכללית למודד לבוררות התביעה (בר"מ 1/93), שבה ביקשה לחייב את המדינה להשלים את זכויות המדיניות לשם החלת שכר עיזוז על כל עובדי המכון. בעקבות מ"מ בין המדינה ובין הסתדרות הוחלט על החלטת שכר עיזוז על עובדי המכון, למעט החוקרים, והتبיעה נסחה. התובעים שלפנינו הסתיימו מן ההחלה שנטקלה ע"י הועדה המרכזית למטיעות ייצור בשירות המדינה - גוף פרטני שבו מזגגות המדינה והסתדרות - ולא פסקו מזו לתבוע את החלטת שכר עיזוז על חזקיהו המכון.

3 נראה לנו, כי אין ראוי לטעון כבר בשלב זה את מהותה של שיטת שכר עיזוז. לפי שיטתה זו מקצת המטען וציבורו משאבים לאוד היישג, לצורך הדוקן גזירה בין השכר ובין התפקיד, ומטרתה לעיזוז ולהתפרק עובדים להעלות את כמותו המופער על ייזהם ואיבתו. הדבר נעשה באמצעות תשלום חלק מהשכר על פי תפקידו הנמדד. קיימות מספר שיטות לממדית התפקיד, אולם ככל מהאפשרויות בקבעה: סכימת של נורמה ובתשלום פרמייה בשל ביצוע הוצאה על הנורמה. בבר"מ 2/93, איגוד המשפטנים ו' מדינת ישראל' (טרם פורסם), נזון העשא של שכר עיזוז והוללו על משפטיים, כלכלנים ו'עובד צוארון לבן'. באותו פסק בוררות נקבע (בין היתר) כי "גם רשות וגבר וגם וצדקה דוטמן הדגישו את הטענה של שיטת שכר פיזוריفشل כל גזולי ושולץ כל התייחסות לשיטה זו כאל גמצעי להפקת הגבורה שכר".

-2-

4. בשירות המדינה מוסדר שכר העיזוד במשרתת של הסכמים קיבוציים שבין המדינה ובין הנטזדות. לראשונה שכותם, מיום 19.5.69, הגדר את מטרתו של והסכם בזהה הלשון:

"להבטיח שיתוף פעולה בין העובדים ובין ההתקנות בשירות המדינה לשפט היישר דרכם ואמצאים ליעיל העבודה ולהעלאת פריון העבודה ביהדות, במוסדות ובמפעלים שבשירות המדינה, ע"י חקר העבודה, קביעת שיטות וארטן עיטה מתאימות, וכן ע"י הבגת שיטות שפּר עיזוד בעבודות השונות בהן תינן ותחוך האפשרות והכדאות להפעלתן".

המסמך המרכז והמורט בŃושא שכר העיזוד הוא תקנון, שנחתם כהסכם בין הממשלה והסתדרות ביום 6.5 (להלן - התקנון). גם התקשי"ר קבוע בפרק 27.7 את אסדרי שכר עיזוד בשירות המדינה על פי העקרונות שפורשו בתקנון.

על פי התקנון, והגורם המופקד על אישורן של שיטות שכר עיזוד ביחסות השונות בשירות המדינה ועל הנגנון, היא הוועדה המרכזית למיעוטים ייצור משותפות בשירות המדינה (להלן - הוועדה המרכזית) שהיא כאמור, גוף פריטטי, שבו מיצגנות המדינה והסתדרות הכללית החדש, שווה בשווה. בהתאם לסעיף 14 לתקנון, חילוקי דעתות הקשורים באפשרות ובכדאות של הפעלת שיטת שכר עיזוד בהתאם להיחסות המדינה יבואו לידי להחלטה בוועדה המרכזית. סעיף 15 לתקנון קובע כי אם הוועדה המרכזית לא הגיעה להחלטה, יונבר העניין להכרעת ברור. מסקנות ברור והינה סופיות ומהירות. על פי ההסכם להקמת המוסד לבורות מוסכמת, נקבע מוסד זה לשמש כboror שיכריע בעניין.

5. בשנת 1995 חזרו חוקרי המכון אל הוועדה המרכזית והביאו את דרישתם לשכר עיזוד. לאחר דיונים ממושכים ומשהתריר כי בציגי המדינה והסתדרות הולקים בדעתם, בעקבות שינוי במעמד ההסתדרות, הועברה ההחלטה בŃושא, בשנת 2005, להחלטת המוסד לבורות מוסכמת, העניין שלפנינו.

6. טענים והובעים –

(א) כי הם מופלים לרעה לעומת חברים לעובודה במכון, שעלייהם הוחלה שיטת שכר עיזוד מזה 13 שנים, ושנתם שותפיםם של החוקרים לעשייה של המכון;

(ב) כי החוקרים במכון מופלים לרעה לשעת עמיתיהם במערכת וביתחון, שעל 24 מהם הוחלה, בשנת 2000, שיטת שכר עיזוד.

7. (א) בתמיכת לטעתיהם הגיעו לנו העובדים מספר עדויות וביניהן זו של ד"ר צבי מינסטר, שהוא י"ר ועד העובדים במכון ונציג החוקרים בוועד, וכן את עדותו של מר מורייס קרנסטי, מהנדס המחלקה למיעוטים ייצור בהסתדרות, החל בשנת 1993, ומלווה מקצועית את הפיתוח והעידון של שיטות שכר עיזוד בשירות המדינה. כמו כן הוגשנו לנו חוות דעת החומרות בהחלת שכר עיזוד במכון גם על החוקרים.

(ב) עיקר טענתיהם של הטענים נסמך על דוח של "וועדת גנרי" מפברואר 1990, שעליו נאמרו הדברים הבאים בבר"מ 2/93:

הערות	זיהוי	שם	זיהוי	הערות
				0
				וועדת גנרי", שנקרהת כד על שם הול'ר שלה, הוקמה על ידי נציג שירות המדינה.
				כתב המתייחס לחברי הוועדה הוצאה ביום 21 בפברואר 1988, והוא נושא את התימנו של הנציג, חברי הוועדה, ששמה במספר, נתבקשנו "לבוזן את נושא הבגת שיטת שכר עיזוד" לקביעות עובדים שונות בשירות המדינה, ביניהם "עבדים אשר פיטוקם מבוסס בעיקר על הפעלת שיקול דעת ורעיון מקצועני ספציפי דוגמת משפטנות, כלכנית ובד'"...
				50
				50
				60
				70

-3-

"הדין וחשבון של ועדת גנץ' הוגש לנציגות המדינה בפברואר 1990. בabetovi של היי"ר, המלווה את הגשת הדו"ח, מפורטות המלצות הוועדה במילויים אלו:

"הועדה, לאחר ששמעה את דשותיהם של המוזנים, צגה בנוסח וממליצה להכליל את קבוצות העובדים הנדוטה במסגרת של שיטות שכר עזיר בלבד בשלאים ובמנאים המפורטים בדו"ח".

במקרה לדו"ח סוקרת הוועדה את דושא הונגה (מושטבציה) לעובדה והшибוט של התמരיך הכללי בהקשר לכך. כמו כן בסקרת שפהתוחות של שכיר עידוד מעובי ייצור ובמיוחד יכול מחוורי שנitin בקהל למדידה הגדית, תוך שבודה השירותים ועד לדרגי הניהול הבכירים ביוטי, כולל מקצועות שנחשבו בעבר לבתוי ניוגנים למדייה אובייקטיבית, ובכלל זאת בעקבות המסתה הטכנית של ימינו ובעקבות התפתחות האמצעים ששומדים לרשوت בעלי המקצוע בתחום הבדיקה תעשייה וניהול. בסיכון של דבר נאמר שם, כי "דעת אחרי הוועדה היא שכום אין בעיה טכנית בישום שיטות שכר עידוד כמעט לכל סוג עבודה (PsiSok). אם קיימת מנגנה היא נובעת ממספרות אחרות – מינימליות, חברתיות, מוסריות וכי".

"רעדת רג'בר" מציבה שהמודרניות של הונגה המרכזיות לאוונשות ייצור הייתה לא לכלול במסגרת שכיר עידוד בעלי עיסוקים מסוימים, ביניהם משפטנים, אך בגלל סדר העדיפות שהינה מקובל על הוועדה וכן מהמת הסיבה, שטכניות הגדסת הייצור עדין לא הגיעו להתקחות הקימת כוות". פירוש הדבר, שלדען הוועדה, לפחות המכשול, תוביל מהעדר טכניות מתאימות בהגדסת ייצור, אינו קיים עוד."

8. טענות המדינה הן:

(א) לא ניתן למדוד כראוי את תפוקתם של חוקרי המכון, שכן עובודם אינה רפטטיבית, איננה ניתנת לחיזוי מראש ונ吁ת לפיקוח שוטף ועיראה – הפעלת סקרנות מדעית שאינה ניתנת למיזהה במותה. עד ציינה המדינה, כי מדידה כמותית של החוקרים עשויה לעורר – אפילו בלי כוונה רעה – פיצול מלאכותי של חוקרים וחותם דעת כדי להביא להגברת במותה, במקום שדאיכות היא מעיקריה של עבודות החוקרים.

(ב) המדינה מדגישה, כי במקרה גנויגים שני תהליכי בסיסיים:

(1) תהליך מוכנה של גiros החוקרים לשירות המכון, שבו בבחנת איכות המרעד. התנאי לגiros חוק הוא שהוא בעל תואר ד"ר, עליו לעבור דרך מרכז הערכה, שבו מתקבלות חוות דעת בכתב אוחזתין, עליו לשאת הרצהה ולעבור ראיון איש.

(2) בתמורה לרישיונות אלה מנוקה המדינה לחוקרי המכון תגמול שכיר מיוחד בדרך של קידום בדרגות, במTEL של שלושים שנים, שבו בבחנת איכות החוקרים באופן קבוע, כאשר תחולך הקידום נעשה על ידי ועדות חוקרים ופרופסורים המתחננות על ידי נציגות שירות המדינה.

(ג) עוד טענת המדינה, כי לאחרונה היא הגיעו למסקנה כי שיטת שכיר עידוד בכללתה לא השיגה את מטרתה: בעניין זה הוגש לנו דוח של ועדת מומלץ, שאליו צורפה חוות דעת של פרופ' גלבזון, פרופ' אמריטוס בבית הספר למנהל עסקים באוניברסיטה תל אביב, שתוחומי התמחותו העיקריים הם ניהול ותפעול וניהול פרויקטים, מזיהה בקרה ושכר עידוד. פרופ' גלבזון, שבחן את העניין של החלטת שכיר עידוד על המשפטנים בשירות המדינה. קובע בדו"ח מינואר 2008:

-4-

"בבדי לפתח מערכת שכר עידוד באדרון, חייבות, בין השאר, להתקיימם התנאים הבאים:

- א. יכולת למדידת תפקוד.
- ב. יכולת לקבוע את הזמן התקני (הטנדורטי, הדורש, המתוכנן) הדרוש לביצוע יוזמת חיצר.
- ג. יכולת למקבב אחר שעותת משומה (שעות עבודה).
- ד. יכולת למדידת פריווין.
- ה. יכולת למדידת העמידה בלוטה זמניות.
- ו. יכולת למדידת איכות המוצרים.
- ז. יכולת לפסות התקנים אחדו גובה מומן העבודה.
- ח. קיום כדיות פכליות להוכנת השיטה".

9. בתמיהה לטענותיה והגישה המלינה מספר עוזיות וראיות אחרות בשאלות אם קיימת כואות להזלה שכר עידוד על החוקרים ואם אפשרית הנגגת שיטת שכר עידוד לחוקרי המכון. באלה עליינו לצין באהרכה רבה את עדותו (הנסמכת על צהיר שהוגש לנו) של מנהל המכון שאortho הוא נihil במשך שלוש שנים, וגיאולוג ד"ר זאב בנימין בגין, מומחה המכיר מקרוב את תפקודם של חוקרי המכון ואת צורכי המכון.

10. ייאמר מכך, כי אין בדעתנו לבחון במסגרת הכרענות זו את שיטת שכר עידוד בכללותה; אין זה הנתוא של דינונו, ועלינו להתרבו אך ורק בבחינת האפשרות והכבדות של החלט שכר עידוד על חוקרי המכון; לא ותו לא.

11. בפסק ובוררות בר"מ 2/93 הב'ל, פורטו השלבים ההכרחיים שהיבת לעבור בקשה לאישור שיטת שכר עידוד:

... מבחרת הנהgal נקבעו בהתאם, במפורש או במשתמעו, כמה שלבים הכרחיים לוגגת שטר שכר עידוד ביחידת כלשהי בשירות המדינה. ראשית חיבת ליהות הסכמה פרלימנטרית בМОעצת הייצור, או בוועדה המרכזית, או לפחות החלטת בודר, שהבאו במקומם הסכמה זו, שיש להנaging שיטת שכר עידוד באופן יחידה. לאחר שהושגה הסכמה יש לשורר "סקר מוקדם", לזרר בחינת שורה של נושאים, הנוגעים לעצם האפשרות המקצועית לאנרגיה שיטת שכר עידוד ביחידת, לאפשרות לאגדיר מדדי הפקה ופטרון ולקבוע טביות למדידה כמותית ואיכותית של הפעולות ביחידת, לאחיזה היליסטי המירבי שאליו ווון להגראן ביחידת, לבחינות הוצאות המשיטה מבנית הייעול ושיטור השירות, לאפשרויות השיקוח והבקלה והעפדרון של המשיטה לאחד הפעלה, וגם להערכת התקציבית ולוח הזמנים לביצוע המחקרים הדורשים ויישום השיטה. (שם סעיף 8).

לאחר הפקר המוקדם מגיעתו של "המחקר היוסדי לקביעת שיטת שכר עידוד", זה אמר לבבלי:

"א. ניתוח פונקציונלי של המערכת הארגונית ובדיקה תהליכי ניהול וביצוע.

ב. הגדרת היחידות התפקידיות והמאזיות האינטיטוטים המבטיחות את פעילות היחידות.

ג. קביעת תקני מיח אדם מותאמים להקפי הפעולות.

ד. תקנון משרכט מעקב ופיקוח, על ביצוע ותוצאת המהガת שיטת שכר עידוד." (שם סעיף 10).

-5-

דברים אלה מוקברים עליינו. אנו מצוים, איפוא, בשלב הנטכמה הפרלימינרית.

12. נדרש מהנו להזכיר, במקום הוועדה המרכזית, אם ראוי לקבוע "הנטכמה פרלימינרית" להנigg שכר עזוז לבבי חוקר המבחן. על פי סעיף 14 לתקנון, בדיקתו מוגדרת ומוצמצמת בשאלת האפשרות והנסיבות של הנגנת השיטה. וועלית להזכיר בה בדיקעה סופית ומהיבת. ממן תשובה שלילית לאחת מהשתויות, כי בה כדי ליתור את המשך הטיפול בנושא. נציג, כי מטיבם הדברים, לא מדובר בהכרעה זו בשיקולים טכניים מוקברים; ה"סקירות" והמקצועיות, זמן - בשלבים ובהם: בשלב השני והשלישי של בדיקת גונגת שכר עיזוז, לאחר שהוכרעו בחיבור השאלות של האפשרות והנסיבות. בשלב גונחו עליינו להזכיר ברמה מקדמית, עקרונית, הנסמכת על הערכת המהות של עבוחותם של עובדי המחקר במבחן.

הכרעתנו, כמו זו של הוועדה המרכזית, צריכה להתකבל על בסיס של שיקול דעתמושכל, שאית מהיב מומחיות בנושא שכר עיזוז, דזוקא; אילו נדרשאותה מומחיות - בשלב הפרלימינרי - מה טעם בבדיקה של השלבים השני והשלישי, שאליה בודאי צרכות להיערך רק כדי מומחים לענן? ההסכם משנה 1969 אינו קובע כשרויות מיוחדות לחברי אזועדה המרכזית - ראה סעיף 9, ואין פלא בדבר. עפ"י ההסכם והתקנון הוועדה המרכזית רשאית להיעזר במבחן לפירון העבודה ומומחים אחרים(סעיף 13).

שיקול הדעתמושכל, לצד העוזיות והדו"חות שהציגו לנו הצדדים לצורך לסייעם מאירי העיניים שב"כ הצדדים והיטיבו לצידם אותנו בהםם, הציבו בפנינו תמונה בהירה על אופי עבוחותם של חוקרי המבחן, לצורך הכרעה בשאלת הפרלימינרית, שהיא הנושא של בוררות זאת: האם אפשרית גונגת שכר עיזוז על חוקרי המבחן והאם היא כדאית.

13. מעצם הגדרת המטרת של ההסכם משנה 1969, בדבר כינון הוועדה המרכזית, שכה נאמר: "...וכן הבהיר שיטות שכר עיזוז בעבודות השונות בהן מיצפן ותוכה האפשרות והכבדות להפעלתן" - עללה, שהצדדים להסכם הכירו בכך שיש בעבודות בשירות המדינה שבזון לא ניתן להוכיח אפישורת או כיאות להפעלת שכר עיזוז. כמו כן עולה, כי ביסוד ההסכם קיים באופן מובנה וחוטר סימטריה בין עובדים שונים, בין עובדים ייחידות שונות בשירות המדינה ובין עובדים באותה יחידה. בכך טמונה תשובה לטענות של צוותים שמן משחטע, כי יש להחיל שכר עיזוז על כל עובדי המבחן. בכך גם נסתירה הטענה בדבר הפלילית התובעים לעומת עמיתיהם החוקרים במערכת הבתוחן. בעניין זה יציון, כי המדינה הדגישה לנו כי הדבר בשעה בטעות, ומשתגלה מה - הוויזאה הנציגות חורש שלפיו מי שיוצרף לשירות לאחר מועד החזר לא יוכל שכר בשיטת שכר עיזוז, ואכן כך נוהגים שם.

14. בבר"מ 2/93 נ"ל תואר המוסד את הטענה הבסיסית של האזינה לדבר אי. והאמתו של שכר עיזוז לגבי המשפטנים, נשוא הדין באותו עניין, אלה הורבים, המשליכים לדעתנו גם על עבוחותם של חוקרי המבחן:

... "את קברצת הטענות הראשות פיתן להגדיר בטענות בדבר חוסר האפשרות והנסיבות להונגת שכר עיזוז למושבzb. עבוחותם של אלו מהיבת שימוש רב בשיקול דעת, בידע מקצועני, בחשיבה אינטלקטואלית. זו עבודה שכוללת מזמן חזות דעת מקצועיות, החלטות מעין שיפוטיות בעניינים שונים, מן הנתיות לגבי פירוש החוק וקביעת המצב המשפטני הקיים, טרייה זוריות ומספרים משפטיים אדריהם ופיתוחם באלה פעולות, שאינן בהתאם למדידה כמותית ולבקרה איבוטית, חסר בעבודה זו האלמנט של "רכיבים הומוגניים", של "רטטיטיביות", ולא ניתן לפורקה לרכיבים באלה ולמודדה בהתאם. אין לקבוע לגבי מדרדים כמותיים מוגדרים, מבוססים, אובייקטיבים וניתנים לבקרה רציפה. ככל ש דבר מבחן ערפה זאת היא עבודה ששיטת שכר עיזוד לא תצליח לגביה ושום סקר שייערך לא יוכל לשנות מצב זה.

-6-

למי שוטק בעצמו במקצוץ משפטו או למי שקורוב בצורה זו או אחרת למקצוץ זה יכולת להיות האדה מוגנת לטענה זו בדבר אי התאממת המהותית של המקצעות המשפטים למיניהם לשיטות שבר עיזוז, לפחות במקרה הקליני שלון, שבפיתוח היה פירוק העבודה לרכיבים הומוגניים ומדידת הזמן הנדרש לביצועו של כל רכיב. טענה זו מחרה תשובה מידית, מעין "זהה עיל הסף", על כל פניה להנוגת שיטת שבר עיזוז לבני מקצוץ משפטי כלשהו והיא תורמת את המדייניות הבהoga עד כה בזעדה המרכזית למוונות יצור ואת החלטת הגהה משודד האוצר, לגבי המשפטנים ומędziיניות דומות להם, שבטו "מקצועות מטה" או "מקצועות צוארון לבן" או בכלقضي אחר בעל ממשמעות דומה.

אלם, לאור כל העזרות ששמעה ולאור החומר שהוגש לנו במהלך הבודדות, נראה לנו שאחת האדה הטבעית לפנטה ה"זהה עיל הסף" יש הכרח לאוזן בהתקהה העצומה שחלה בטכטולוגיות של המדסת ייצור ובגישות החדשנות והמורכבות יותר למיבנה של שיטות שבר עיזוז, כל אלה דבירם שייתכן והם פותחים פתח לאפשרויות שלא היו ידושות בעבר. בסיוונה של הכרזות אין אנו גמزاים במצב שבר נובל להבריע בשאלת, אם אפשר או איז אפשר להציג שיטות שבר עיזוז לגבי איתן קבוצות של משפטנים שאצינו בתביעה המוחקנת, או אם קיימת או לא קיימת כDAOות מספקת להנוגת שיטות פאלה. חוץ מעוזות כללו ששמענו, בחילוק פאלה שמצדדות בהשכמה שאפשר לבנות שיטות שבר עיזוז לכל או כמעט לכל שימוש משפטי, בחילוק מסווגות יותר, קיימם כיום זו"ח ועדות וגנרט, שבעה על שאלה זו בחיווב וזאת לאחר בדיקה וחקירה ברמה מקצועית גבוהה. גם אם עירבן של המלצות ועוזה וגנרט הינו אך ורק כערבן של המלצות, הרי יש למימצאי הדו"ח ללא כל ספק גם שך דעתית לא מבוטל".

15. בבר"מ 2/93 האמור הורה המוסד – חרף זההה הטבעית שלו לטענת "זההה עיל הסף" – על עירכת סקר והתקנות. לדעתיו, ההחוללה התקבלה בשל הנסיבות המיהוות באותו עין, וביעירנו נכון הקביעה בסביבם הקיבוצי המיזוח מיום 4.7.77, שנחמות בין המשפטנים והמדינה, אשר סעיף 9 שפט הורה על קביעת ועדת לביקורת האפשרות להנוגת שבר עיזוז.

בפסק ובוררות נאמר:

"לדעתי גמורה בסעיף 9 הג"ל הסכמה בתום לב להציג שבר עיזוז למשפטנים אם הבדיקה שתיעיד עפ"י אותו סעיף אכן מעלת אפשרות כוות...האם יש שוד ממשמעות לטעיף 9 של ההסכם הקיבוצי המיזוח מן ה-4 ביולי 1977, הרי כי בעירכת סקר היתכונת כב"ל".

אי-ולה נסיבות אלה אפשר שהחותאה של פסק הבוררות הייתה שונה והמוסד לא היה מחייב בניגוד לקביעתו שלו באותה פסק, שסקר ההיתכונת יכול לבוא רק לאחר קבלת "ההסכמה הפרלימיטית".

16. بعد שבר"מ 2/93 הג"ל עמדה השאלה של כינון ועדת היתכונת להחלט שבר עיזוז על המשפטנים – שאלה שפענה בקבלה התביעה – הרי שלפנינו השאלה העומדת להכרעה היא האם קיימת אפשרות להנוגת שיטות שבר עיזוז לחוקרי המבחן, וזאת היא כדאית. התובעים לא ייחזו טיעונים נפרדים לאפשרות ולכדיות, למרות שהדבר מתחייב מן ההסכם משנת 1969 והתקנון; הם הכיבו את דרישתם להחלט שיטות שבר עיזוז על החוקרים תוך ערבוב בין אפשרות ובין כדיות.

17. אשר לאפשרות ההנוגת השיטה, הרי שהצדדים תלוקים ביניהם. התובעים נסמכים על זו"ח וגנרט מפברואר 1990, שהוכר לעיל. זו"ח זה, שהוא בגדר המלצה, לא הוגש לוועדה המרכזית, שהיא הגוף והיחיד המוסמך על פי ההסכם הקיבוצי להחליט בנושא הנוגת שיטות שבר עיזוז בשירות המדינה. אנו שבאות להכריע בעניין זה, במקרים הוועידה המרכזית, רשות לפניו את זו"ח ועדות וגנרט "שאין בעיה לטבנית ביחס שיטות שבר עיזוז כמעט לכל סוג עבודה (שימוש). ואם קיימת מניעה היא נבעת

משמעות אחרות – מינימליות, היפותטיות, מושגיות וכו'". מאידך, המדינה מסתמכת בהתנגדותה על אופי העבודה של החוקרים ותבניה ועל הנזיבות המיחוזת המאפיינות את עבותות החוקר במכון, על אף שהחוקר זכאי לפיצוי לאחר בחינה עבorthו לאורך שנים, על פי מבחנים אחרים מלאה וגוקוטים בשיטת שכר עיתוד וכן על הבאר בדו"ח גלוברזון הסותר את מסקנותו של דו"ח נגר.

18. ניתן לומר כי מהעדויות שהובאו לפניים החששות שהנתגת שיטה זו לגבי החוקרים תביא להרעת המצב הקיים ולא להשבחתו. מסתבר, כי האינטראנס הניתני העיקרי של המכון מתרכו בהקצתה משאים לבניית סgal בעל רמה גבוהה ורח בנית מנגנון תיגמול שכר בורך של קיזום לאורך עשרות שנים. מנהל המכון, ד"ר בןן, הדגיש לפניים כי הפעלת שכר עיתוד לעובדי המחקר במכון מעוררת בו חשש שהדבר יהיה מתן כפף לשולם עבור אותה עבודה: משלומ אחד באמצעות מבנה הקיזום והשני בתשלום חודשי שכיר עיתוד (פרוטוקול מיום 22.7.08, ע' 20). ד"ר בגין ציין, כי הוא חושש כי שיטת שכיר עיתוד תביא לריבוי פרויקטים באופן מלאכותי או לחיזוק דו"ח "חולקים" שלא על פי צורך – הכל כדי לקדם את שיטת שכיר העיתוד. לדעתו, עבorth זוקר במכון ניחנת להערכה של מומחים אך לא למדידה, ואינה ניתנת למידה במוחית שהוא חסרת ממשמעות. לעיתים עובד שפרסם מעט יכולabilities בקידום עקב תרומותיו המהוות – "אנ' מקווה שבולט מן התצהיר שלי שאנו שופטים במידת רכה את התזהר של החוקרים על פי איכרותו, ואנו איננו לוחמים ברצינות רבה מדי אנשים שפיטטו 20-30 אמרם בעיתונים שאינם נחשבים וכשהמאמר אין בהם תוכן ממשי" – אמר (שם, ע' 23). עד ציין העד, כי אם שכיר עיתוד מוזך כמעט "או' הוא מבהיננו מגבלה".

לשאלת האפשרות לקיום שיטת שכיר עיתוד המכון, כי אין להגלה מעקב יומי, שבועי או חודשי אחר פעילות המחקר, שכן הבקרה והרzieפה על עובדי המחקר נמיota לעיתים במשך שנים, לנוכח אופי העבודה. הוא ציין עוד כי לעיתים מזקרים אינם מניבים תוצאה כלל, או מזקרים על תוצאה שלילית.

19. לאחר שפרשנו את הנתונים של המחלוקת בין הצדדים, הגיע העת להכريع. נעשה זאת על פי העקרונות והשיקולים הבאים: ראשית לכל, علينا לטוזג כmosד לברורות ועל פי זכי ובוררות. שנית, علينا להיות נאמנים להאכם שמכהם מופעל שכיר העיתוד בשירות המדינה.

זכור, מטרת הסכם משנת 1969 הייתה לבנות את הוועדה המרכזית שעלה גוטל "להנigg שיפוטה שכיר עיתוד בעבודות השויות בין תיבנות וותchat האפשרות והכదיאות להפצלות". אין זולתי הוועדה המרכזית להחליט בעניין החלט שכר עיתוד ביחיד ביחס או בעבorth בשירות המדינה, ואנו, המוסד לברורות, נכנים לנטליה של הוועדה המרכזית כשו מפולגת בדעתה. בשנת 1993 החליטה, כזכור, הוועדה המרכזית שאין להחיל שכר עיתוד על עובדי המחקrab שכטפונ, ועלינו לכבר החלטה זאת. לא הופנינו לאסמכתה כלשהי לפיה יש למוסד טmcות לדון בערעור על החלטה של הוועדה המרכזית. ההסכם קובלע רק בחילוקי דעתות בוועדה המרכזית מועברת הכרעה לברורות.

20. לעתנו, מהחלטה של הוועדה המרכזית ניתן למוסד לברורות לטפות באחת משתתי נסיבות:

(א) אם הדבר הכריז מטעמים שבטיח;

(ב) אם נמצא שחלו מזו קבלות ההחלטה שיטיים מפליגים בנסיבות.

בעניין שלפניו לא נקבעו התובעים על שיטיים כלשהם שחלו מזו שתתקבל החלטה הוועדה המרכזית משנת 1993; להיפך – הטענות החלטה הוועדה עם הימנה.

21. התובעים טוענים, כי נגרם להם עוול בכך שנציגי הסתדרות בזעדה המרכזית, אשר תמכה בהחלטה משנת 1993 (נציגי הסתדרות העובדי המدية) לא נעשו בתובעים לפני הצעמתו והעמידו אותם לפני עובדה מוגמרת. אם ההחלטה האמורה פסולה כטعنן, הרי שהפטול צריך לבטל גם את החלק החזובי של החלטת הזעדה המרכזית – להחיל שכר עידוד על עובדי המיכון שאינם חוקרים. ככלים יعلاה על הדעתה שאנו בשנת 2009, נבען את כשרות הצעמתם של נציגי הסתדרות בזעדה המרכזית לשנת 1993, מה גם שנציגי הסתדרות העובדי המدية לא צורפו על ידי התובעים לדין שלפנינו. ההחלטה משנת 1993 נתקבלה בעקבות מ"מ בין המונית ובין הסתדרות ועל סמך הבנה כי שכר עידוד לא יכול על חוקרי המיכון. ביטול זהה של ההחלטה בלבד יגורם עוול למדינה.

העניין שלפנינו מקורו בחילוקי דעתה בין איגוד סגל המחקה בהסתדרות ביחד עם ועד העובדים במיכון ובין גופים אחרים בהסתדרות שקבעו ידם לאחלהת זעודה המרכזית לשנת 1993. המוסך לבוררותו איינו הטענה לבירור חילוקי דעתה אלא, אף שההסתדרות זורה בת מועדתה בשנת 1995.

התובעים לא שכנו אותו כי פועלם של נציגי הסתדרות בזעדה המרכזית בעת שתתקבלו ההחלטה משנת 1993, מצדקה את הערבותתו, מטעמים שבצדך.

22. בפתח הדברים בספק זה, ראיינו מקום להתייחס למזהה של שיטת שכר עידוד ולהציג כי היא מבוססת על מיזיות תפוקה. כאשר אכן בודקים את טענות התובעים, אין אנו מוצאים הסבר כלשהו המסביר איך שיטת שכר עידוד תגבר את התפוקה של החוקרים במיכון ותיעיל אותה.

כדי לזכות בתביעתם היה על התובעים לשבעו אותנו, כי החלטה שכר עידוד על החוקרים במיכון היא אפשרית וכדאית. כמו כן היה علينا להוכיח לנו, כי ההחלטה מעלה את פרוון העבודה של החוקרים ותיעיל אותה; דבר זה לא עלה בידם. לעומת זאת, הראתה המדינה, כי החלטה שכר עידוד אינה כדאית; ואורא היא מזוהה תשולם כפול לאחר אותה עבודה. בשנים שיבנו ניהל ד"ר בגין את המיכון, הוא לא הרגיש צורך או מחסור בכלל ניחול נוספים על אלה המופעלים כולם, שכן שיטת הניהול הקימית, הנערצת בהקפדה רבה, בקרה וצופה לקיים התפוקה, טוביה לדעתו ובמיאה לתוצאות שקיו להשיגן.

עלינו להציג, כי שכר עידוד אינו מידוש להגדלת שכרם של העובדים; הוא כלי ניהול להגברת פרוון העבודה שכרכה בצדך. החלטה שכר עידוד חייבת להיות מושתתת על ווכחה להגברת פרוון העבודה ריאלה; בלבדיה אין מקום להחליט שכר עידוד.

23. סוף דבר:

כאמור, על פי גנוֹל שנקבע בבר"מ 2/93, עלינו להזכיר אם הוכחו האפשרות והמציאות להפעלת שיטת שכר העידוד על חוקרי המיכון. לאחר שבדקנו את טענות הצדדים והראות שהובאו לפניינו, הגענו למסקנה כי אין לשנות את ההחלטה הזעדה המרכזית מיום 19.5.93. אנו בדעה כי יש לדוחות את התביעה.

עו"ד גתמן אורבי

אילו דעתך הייתה מתקבלת, הייתה מחייבת על הפעלת תהליך מקצועני של בדיקת האפשרות והמציאות של הפעלת שיטת שכר עידוד על העובדים המודורגים בدرج עובדי מחקר, המועסקים במיכון היגיולוגי (להלן – החוקרים).

-9-

הועדה המרכזית למושגים ייצור בשירות המדינה (להלן – הועדה המרכזית) החליטה להנrig שבר עיזוד לעובדים המועסקים במכון גיאולוגי, למעט החוקרים. החלטה זאת נתקבלה ללא שmia בציגי החוקרים. בעבר זמן, חזרו בהם נציגי הסתדרות בועדה המרכזית ממסכמתם לאי-הכללת החוקרים במלגראת שיטת שבר עיזוד. נציג המדינה סרבו לכלול את החוקרים בשיטת שבר עיזוד, והמחלקה הועברה למוסד לבוררות מוסכמת להכרעה.

הטענה המרכזית של בא-כח המדינה, שנמלה בעדות של מנהל המכון היא, כי עבירות מחקר הינה פעילות יצירתיות שאינה ניתנת למידה, וכי החוקרים במכון גיאולוגי מתוגמלים על הטעינות בעבירה ע"י קידום בדרגות, המגיע, במקרים הרואים, לרוגה א', המקובל לשבר "פרופסור מן המניין" במביבת האוניברסיטאות. המדינה מסרבת לעורך בדיקה מקצועית ע"י מומחים בוגושא, בטענה שאין צורך במומחים כדי להבין שעבודת החוקרים אינה מתאימה לשום שיטה של שבר עיזוד. כמו כן מצביעים בציגי המדינה על כך שלפנינו קבוצת עובדים המשטרות שבר ביחס למקובל בשירות הציבורי ומתוגמלת, כאמור לעיל, על הטעינות בעבירה בשיטת קידום בדרגות.

בא-כח המדינה מסתכמים, בין השאר, על החלטת מוסד זה בבר"מ 2/93, בו נקבע כי חייבת להיות "אסכמה פרלימינרית" על הנוגת שבר עיזוד, ובהדר הסלמה – פסיקת בוררות, ורק לאחר הסכמה או פסיקה כאמור יש לעורך בדיקה מקצועית האם קיימת "היכנות" להנוגת שבר עיזוד.

פסיקה זאת של מוסד מקובלת עלי עקרונית, אולם קביעה שיש לבדוק אפשרות של גנטוגט שבר עיזוד, תוך הוצאת קבוצת עובדים מהכלל, אינה מקובלת עלי, אלא אם היא נשענת על קביעה מקצועית. לא הובאו לפנינו עדויות של מומחים לנושה שבר עיזוד שקבעו כי אין אפשרות ואין כדאיות בהחלת שבר עיזוד על החוקרים: המדינה דקה בעמדתה כי אין צורך בכך.

גבוריים אינם מומחים לשבר עיזוד ובכל הכבוד גם מנהל המכון גיאולוגי אינם מומחה לנושא שבר עיזוד. יתרון וקיימות שיטות לקביעת שבר עיזוד מתאימות לעבירות החוקרים במכון גיאולוגי, אשר יבטיחו לא רק אפשרות אלא גם כיאות בהנוגת שבר עיזוד לבני החוקרים. זאת ועוד, ממועד ההחלטה הועדה המרכזית ששבר העיזוד במכון גיאולוגי לא יהול על החוקרים ועד היום עברו שנים רבות. יתרון, כי במשך הזמן פותחו אמצעים וושיטים, שאולי לא היו קיימים אז, המבטיחים, הן אפשרות והן כיאות, להנוגת שבר עיזוד לגבי החוקרים. העבודה, שהוחקרים, בתמיכת הסתדרות, תבעו להקלים בנסיבות שבר עיזוד, מן לא רב לאחר קבלת ההחלטה, אינה מוכיחה שמאז ועד עכשיו לא פותחו אמצעים חדשים לקביעת שבר עיזוד לגבי שבדי מחקר, המנאים למכון גיאולוגי.

לפני שמתකבת החלטה על אי-החוללה של שבר עיזוד על החוקרים, צריכה לאי-ערך בדיקה מקצועית מעמיקה, ורק אחריה בדיקה כזו ניתן לגניע למסקנה, לאן או לאן.

גישו אחרת, היפות מראש בדיקת האפשרות והכבדות של אפלת שיטה כלשהי של שבר עיזוד על החוקרים הינה שרירותית ופטולה.

הטענה כי שיטת הקידום בדרגות של החוקרים אמורה לתגמל אותם כראוי והחלפת שיטות שבר עיזוד עליהם תגרום לחיגמול כפוף, אינה מקובלת עלי. הנוגת שבר עיזוד צריכה להבחן באופן עצמאי, ללא קשר לגובה השבר דמשתלים לעובדים ולשיטות קיומם בדרגה. במקרה שלפנינו, בו כל העובדים משולבים בשבר עיזוד למעט קבוצת החוקרים, צריך לשאל את המומחים אם קיימת אפשרות וכיאות בהחלת שבר עיזוד על החוקרים, אם לאו.

היתי פוטק איפוא על בדיקת "היכנות", וקבע כי על הועדה המרכזית ליזון בוטשא חדש, לאור מצאי בדיקת ההיכנות.

-10-

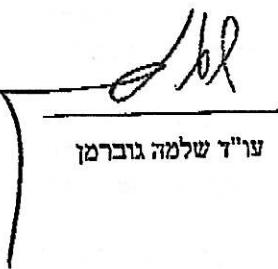
לבסוף ברכוני לארה, כישוב ראש המותב, שהחטמשכות היוניות בבוררות זאת מצערת מואוד, ונגרמה מסיבות שאין קשורות למוסד לבורות מוסכמת.

לפיכך אנו דוחים, ברוב צעתו, את התביעה.

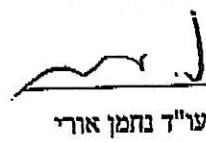
ניתן בירושלים, היום, י"ג באב ה'תשס"ט (3 באוגוסט 2009).

עו"ד חיים קלוגמן

עו"ד שלמה גוברמן

עו"ד נחמן אורי